

3.osztály

A TINTÁSÜVEG

Vándorszínész korában Megyeri
(Van-e, ki e nevet nem ismeri?)
Körmölgeté, mint más, a színlapot.
Kapott
Ezért
Egyszer vagy öt forintnyi bért,
Amint mondom, vagy öt forintnyi bért.

Először is hát tintáért megyen,
Ha ismét írni kell, hogy majd legyen.
A tintás üveget pedig hová
Dugá?
Bele
Kabátja hátsó zsebibe,
Amint mondom, kabátja zsebibe.

S hogy pénzre tett szert, lett Megyeri vig,
S hazafelé menvén, ugrándozik.
Hiába inti őt Szentpéteri:
"Kari,
Vigyázz!
Kedved majd követendi gyász,
Amint mondom, majd követendi gyász."

Úgy lett. A sok ugrándozás alatt
Kifolyt a tinta; foltja megmaradt.
Megyeri elbusúl - kedvét szegi
Neki
A folt,
Mivel csak egy kabátja volt,
Amint mondom, csak egy kabátja volt.

Mi több: kabátja éppen sárga volt,
És így annál jobban látszott a folt.
"Eldobnám - szólt - de mással nem bírok;"
Ez ok
Miatt
Hordá, mig széjjel nem szakadt,
Amint mondom, mig széjjel nem szakadt.

4.osztály

PATÓ PÁL ÚR

Mint elátkozott királyfi
Túl az Óperencián,
Él magában falujában
Pató Pál úr mogorván.
Be más lenne itt az élet.
Ha egy ifjú feleség...
Közbevágott Pató Pál úr:
"Ej, ráérünk arra még!"

Roskadófélben van a ház,
Hámlik le a vakolat,
S a szél egy darab földel
Már tudj' isten hol szalad;
Javítsuk ki, mert maholnap
Pallásról néz be az ég...
Közbevágott Pató Pál úr:
"Ej, ráérünk arra még!"

Pusztá a kert, e helyett a
Szántóföld szépen virít,
Termi bőven a pipacsnak
Mindenféle nemeit.
Mit henyél az a sok béres?
Mit henyélnek az ekék?
Közbevágott Pató Pál úr:
"Ej, ráérünk arra még!"

Hát a mente, hát a nadrág,
Úgy megritkult, olyan ó,
Hogy szunyoghálónak is már
Csak szükségből volna jó;
Híni kell csak a szabót, a
Posztó meg van véve rég...
Közbevágott Pató Pál úr:
"Ej, ráérünk arra még!"

Életét így teszi által;
Bár apái nékie
Mindent oly bőven hagyának,
Soha sincsen semmije.
De ez nem az ő hibája;
Ő magyarnak születék,
S hazájában ősi jelszó:
"Ej, ráérünk arra még!"

5.osztály

DOBZSE LÁSZLÓ

Dobzse László őfelsége
Magyarok királya
Nem hiába hogy cseh volt, de
Hej csehül is állá.
Parancsolni nem szeretett,
Nem is értett hozzá,
S hogyha értett vón is, szavát
Nem fogadt' az ország.
Üres volt a feje néki,
Üresebb a zsebje,
Egy keserves polturáért
Könyökig vájt benne.
Ruháján a moly s az idő
Megrágtá a prémet,
Mely színű volt? nem lehetett
Tudni, csak úgy rémlett.
Parasztfolttal csapta pofon
Csizmáját a varga,
Rozsdás volt a sarkantyúja,
Ferde volt a sarka.

Kamrájában az egerek
Semmi kárt sem tettek,
Mert biz ott a legjobb szándék
Mellett sem tehettek.
Pincéjében oly bőséggel
Állott a sok jó bor,
Hogy egy gyűszűnyi sem telt a
Legnagyobb hordóbol.
Ha éhezni méltóztatott
Király őfelsége,
Egyik-másik alattvaló
Híttá meg ebédre.
De nem bánta ám meg, aki
Meghivá ebédre,
Őfelsége kegyelmesen
Gróffá tette érte.
Szegény király, szegény király...
De vigasztalódjál,
Még szegényebb királyok is
Lesznek, mint te voltál. -
Dobzse László őfelsége
Magyarok királya
Nem hiába hogy cseh volt, de
Hej, csehül is állá!

6.osztály

CSOKONAI

Egy kálomista pap s Csokonai
Egymásnak voltak jóbarátai.
Kilődul egyszer Debrecenből
S a jóbarát előtt megáll,
S: ihatnám, pajtás! így kiált föl
Csokonai Vitéz Mihály.

"No, ha ihatnál, hát majd ihatol,
Akad még bor számodra valahol,
Ha máshol nem, tehát pincémben;
Ottan nem egy hordó bor áll."
Szólt a pap, s leballag véle
Csokonai Vitéz Mihály.

"Ihol ni, uccu!" fölkiált a pap,
Amint egy hordóból dugaszt kikap;
"Szaladj csapért! ott fönny felejtém;
Szaladj öcsém, de meg ne állj!"
És fölrohan lóhalálában
Csokonai Vitéz Mihály.

A likra tette tenyerét a pap;
Csak vár, csak vár, hogy jön talán a csap.
S a csap nem jött, és a pap morgott:
"De mi az ördögöt csinál,
Hol a pokolba' marad az a
Csokonai Vitéz Mihály?"

Tovább nem győzte várni a csapot,
Ott hagyta a hordót (a bor kifolyt),
Fölmén a pincéből a házba,
De ott fönny senkit nem talál.
Csak késő este érkezett meg
Csokonai Vitéz Mihály.

Hát a dologban ez volt az egész:
Kereste ott fönny a csapot Vitéz,
Zeget-zugot kikutat érte,
De csak nem jön rá, hogy hol áll?
És így csapért szomszédba mégyen
Csokonai Vitéz Mihály.

A szomszédban valami lakzi volt,
Elébe hoztak ételt és italt;
És ím az étel és bor mellett
És a zenének hanginál
Csapot, papot, mindent felejtett
Csokonai Vitéz Mihály.

7. osztály

SZEGET SZEGGEL

Jaj, a hátam, jaj a hátam
Odavan!
Szomszéd bácsi kiporozta
Csúfosan.
Átkozott a görcsös fütykös
Somnye!e!
Mellyel engem oly pogányúl
Csépele.

Mért is tart hát kertet s benne
Körtefát?
És az isten rá gyümölcsöt
Minek ad?
Csábitólag kandikált a
Körte rám;
Csábjaít ki már sehogysem
Állhatám.

Átugortam a palánkon -
Átesém!
Hogy megingott bele májam
És vesém.
S nem elég ez; szomszéd bácsi
Rajtakap,
S akkor jött még a valódi
Haddelhadd.

Én teremtom! mért is értem
E napot?
Megrakott, hogy minden csontom
Ropogott.
Nesze, monda, nesze másik,
Harmadik!
És a mindentudó tudja,
Hányadik.

Jelen volt a holdvilág a
Lakzinál;
Búsan nézte: szomszéd bácsi
Mit csinál.
Fellegekből vett magára
Gyászmezet,
És megosztva szenvedésem
Könnyezett.

Ő, csak ő nem könyörüle
Egyedül;
Három a tánc! monda, s egyre
Hegedült, -
Hegedült a bottal hátam
Közepén,
Keservesen, siralmasan
Jártam én.

...De'szen jól van! kiheverem
Én e bajt.
S visszakapja még a kölcsönt,
Vissza majd.
Tudjuk, hányat vert az óra,
Tudjuk ám!
Őn is rak a tüzre rosz fát,
Bácsikám.

Ablakunkhoz estenként mért
Sompolyog?
Vettem észre, hányadán van
A dolog.
Más szemében ő a szálkát
Megléli,
S az övében a gerendát
Feledi.

A deákné vászonánál
Ő se' jobb:
Engem dönget a lopásért
S szinte lop;
Lopni jár ő, csókot lopni
Nénihez,
Míg anyánk a bibliában
Levelez.

Tegye lábát ablakunkhoz
Ezután:
Fogadom, nem nézek által
A szitán.
Megugratni vagy anyánkat
Hívom át,
Vagy leöntöm dézsa vízzel
A nyakát!

8.osztály

DICSŐSÉGES NAGYURAK...

Dicsőséges nagyurak, hát
Hogy vagytok?
Viszket-e egy kicsit a
Nyakatok?
Uj divatu nyakravaló
Készül most
Számotokra... nem cifra, de
Jó szoros.
Tudjátok-e, mennyit kértünk
Titeket,
Hogy irántunk emberiek
Legyetek,
Vegyetek be az emberek
Sorába...
Rimánkodott a szegény nép,
S hiába.
Állatoknak tartottátok
A népet;
Hát ha most mint állat fizet
Tinéktek?
Ha megrohan, mint vadállat
Bennetek,
S körmét, fogát véretekkel
Festi meg?
Ki a síkra a kunyhókból
Miljomok!
Kaszát, ásót, vasvillákat
Fogjatok!
Az alkalom maga magát
Kinálja,
Ütött a nagy bosszuállás
Órája!
Ezer évig híztak rajtunk
Az urak,
Most rajtok a mi kutyáink
Hízzanak!
Vasvillára velök, aztán
Szemétre,
Ott egyék a kutyák őket
Ebédre!...

Hanem még se!... atyafiak,
Megálljunk!
Legyünk jobbak, nemesebbek
Őnáluk;
Isten után legszentebb a
Nép neve:
Feleljünk meg becsülettel
Nékie.

Legyünk nagyok, amint illik
Mihozzánk,
Hogy az isten gyönyörködve
Nézzen ránk,
S örömeben mindenható
Kezével
Fejeinkre örök áldást
Tetézzon.

Felejtsük az ezer éves
Kínokat,
Ha az úr most testvérének
Befogad;
Ha elveti kevélységét,
Címerit,
S teljes egyenlőségünk el-
Ismeri.

Nemes urak, ha akartok
Jőjtek,
Itt a kezünk, nyujtsátok ki
Kezetek.
Legyünk szemei mindnyájan
Egy láncnak,
Szüksége van mindnyájunkr' a
Hazának.

Nem érünk rá várakozni,
Szaporán,
Ma jókor van, holnap késő
Lesz talán.
Ha bennünket még mostan is
Megvettek,
Az uristen kegyelmezzen
Tinéktek!